

РЕЦЕНЗИЯ

на

дисертационния труд на **Игнатиос Караникас** на тема:
„Създаване и прилагане на специални програми по физическо възпитание и спорт за ученици със сензорни увреждания, обучаващи се в общообразователни училища“ (Designing and implementation of special programs in physical education and sports for students with sensory impairments in the mainstream schools)

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование: 1. Педагогически науки по професионално направление 1.2. Педагогика, Докторска програма: Специална педагогика на английски език

Рецензент: доц. Ина Георгиева Владова, доктор; НСА „Васил Левски“, катедра „Психология, педагогика и социология“

Данни за докторанта

Игнатиос Караникас е гръцки гражданин, учител по ФВС от 17 г. в страната си, дипломиран като такъв през 1996 г. (в Университета Аристотел в гр. Солун). Има завършени две магистърски програми – през 2012 г. в Торино (Италия) и през 2014 г. в Университета в Тесалия, във Факултета по физическо възпитание и спорт се дипломира в магистърската програма „Упражнения и здраве“. През годините посещава семинари към Атинския университет.

От представената от докторанта автобиографична справка е видно, че владее гръцки жестов език; брайлово писмо; английски, хърватски, сръбски и италиански езици. Игнатиос Караникас е член на Съюза на гимнастиците в Северна Гърция.

Данни за процедурата

Докторантът Игнатиос Караникас е зачислен в редовна докторантура през 2015 г. към катедрата по Специална педагогика и логопедия на ФНОИ на СУ „Св. Климент Охридски“ (Специална педагогика на английски език) със Заповед на Ректора на СУ №РД 20-1128/15.07.2015 г. Отчислен е с право на защита през 2018 г.

Представените от докторанта материали и документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Кл. Охридски“.

И. Караникас има 4 публикации по темата на дисертационния труд. Авторефератът е в обем от 64 страници и представя в синтезиран вид дисертцията, като следва логически нейната структура и съдържание.

Актуалност на проблема

Проблемът за осигуряване на свободен достъп до образование, социално включване и подобряване на физическата дееспособност на учениците, вкл. и за ученици с увреждания е особено актуален на ниво европейска политика. От там страните членки, в това число Република Гърция и България синхронизират законодателната си рамка, за да се осигури равен достъп до образование за всички деца. Актуалността на проблематиката за обучение на деца и ученици с увреждания е и на ниво научни изследвания и педагогическа практика. Но колкото и да е работено в тази посока, все още има неизследвани аспекти. Именно практическият и научен интерес на докторанта е изходната база за формулиране на изследователския научен проблем и подходите за неговото ефективно решаване.

Предложеният ми за рецензиране дисертационен труд на Игнатиос Караникас е посветен на създаването и практическото приложение на програми по физическо възпитание и спорт за ученици с нарушен слух в Република Гърция. Безспорно избраната тема е актуална и интересна за практиката на училищното физическо възпитание, вкл. и за спортната тренировка при хора със сензорни увреждания. Работата е със значим научен принос за обогатяване на теорията и практиката като се открояват два фокуса – приобщаване на деца и ученици с нарушен слух, както и акцента върху тяхната двигателна активност и обучение в уроците по ФВС. Именно поради спецификата на изследваните лица – ученици с нарушен слух, би било по-удачно формулирането на темата на дисертационния труд да бъде по-конкретно, а не както е използвал докторанта по-общото понятие „сензорни увреждания“.

Характеристика на дисертационния труд

По структурата на дисертационния труд:

В количествено отношение дисертационният труд е с обем от 158 страници, включително библиографската справка и приложенията, които са 4 на брой. Композиран е балансирано в увод и три основни глави, последвани от изводи и препоръки, заключение и приноси; библиография и 4 приложения. Обемът на трите глави е разгърнат на 93 страници. Трудът е богато онагледен с 19 таблици и 30 фигури и снимки. Именно по отношение на онагледяването са ми и основните забележки: наблюдава се стилово различие при изготвянето на таблиците и фигурите, а в текста някои от таблиците не са озаглавени – например при представянето на корелационните зависимости (табл. 4 и табл. 5 на стр. 82 и 83). Друг съществен пропуск по отношение на оформлението, който обаче не омаловажава качествата на разработката, но се разваля първоначалното

впечатление е избора на фигури и снимки и тяхното представяне. Хубаво би било да има стилово еднообразие, особено валидно за снимковия материал в Приложение 4. Работата щеше да бъде още по-силна, ако използваните упражнения бяха представени само с авторски снимки, заснети по едно и също време на едно и също място. В началото на дисертацията е даден списък на таблиците и фигурите, но те само са посочени и изброени, без да е посочена страницата, на която се намират, което в този случай обезсмисля и даването на тази информация.

Общият брой на цитираната литература е от 127 източника. От тях 104 са на латиница и 23 литературни източници на гръцки език. Въпреки направените забележки е налице относително балансирано съотношение между теоретичната и експериментално-емпиричната част.

По съдържанието на докторския труд:

В Първата глава, която е с обем от 48 страници, е направен богат литературен преглед по темата. Главата е озаглавена: „The role of physical education for the deaf and hard of hearing students“.

Докторантът Игнатиос Караникас прави много добър и изчерпателен литературен обзор, разработен в няколко части, които са свързани плавно и логически по метода на дедукцията. Главата започва с представяне и анализиране на законовата уредба в Република Гърция. Дефинирани са нарушенията на слуха, описано е анатомичното устройство на слуховия анализатор; изтъкната е важноста от развитие на умения за комуникация при деца и ученици с нарушен слух; дадено е описание на различни методи за комуникация, които са възможни и достъпни. Чрез плавен преход докторантът се фокусира върху обучението по физическо възпитание и спорт при тази група ученици, ролята на учителя при формирането на умения за двигателна активност.

Втората глава на дисертационния труд, която е с обем от 21 страници е посветена на дизайна на изследването. Изведени са целта, поставените изследователските задачи, организацията и методиката на изследването, която е описана и представена подробно, включително и чрез онагледяване с таблици и фигури. Прави добро впечатление подробното описание на изследваните лица и провеждането на експеримента. Самото изследване е проведено в три фази, които също са представени подробно, включително и използвания тест за оценка – инструментариумът за измерване и оценка на баланса на тялото, който се състои от 14 упражнения (Berg Balance Scale).

Последната трета глава от дисертационния труд е в обем от 23 страници. Докторантът е направил количествен и качествен анализ на получените от изследването резултати, които са визуализирани таблично. За по-голяма прегледност би било добре, ако част от резултатите, особено сравненията между групите бе представен чрез фигури/диаграми. Направен е сериозен статистически анализ, за който от една страна поздравявам докторанта, но от друга е и повод за леки забележки. Забележките ми са свързани основно с факта, че получените данни не са достатъчно подробно обяснени. Също така представянето им в таблицата в кодиран вид леко възпрепятства по-лесното възприемане и разбиране. Всички тези забележки в никакъв случай обаче не омаловажават качествата на направения анализ на резултатите от проведеното изследване.

На база на получените резултати са изведени и 3 извода и 3 препоръки. Лично на мен Извод №3 и първа и втора препоръка ми звучат леко като хипотези и имат нужда от лека редакция, въпреки че се разбира какво е искал да каже автора.

Приноси на дисертационния труд

Докторантът е извел 2 групи приноси – с теоретичен и с практически характер. Според мен дисертационния труд на Игнатиос Караникас може да се каже, че обогатява и теоретичните разработки по отношение подобряване на двигателното развитие (вкл. и баланса) на деца и ученици със сензорни увреждания – с глухота/нарушен слух, но и се прави сериозна заявка за подобряване на съществуващата практика за работа с такива ученици по отношение подобряване на тяхното двигателно развитие.

Въпросите ми към докторанта са следните:

1. По отношение на програмата за интервенция – тя е разработена специално във връзка с дисертационния труд или и преди това сте я използвал в своята практика, също така Ваша авторова програма ли е или е разработена съвместно с други специалисти?

2. Бихте ли обобщили кои от учениците се представяха по-добре момчетата или момчетата, и при кои мотивацията и активността бяха по-силно изразени?

Като рецензент смятам, че дисертационният труд на Игнатиос Караникас е написан на професионален и стилистично издържан език. Работата съдържа добре организирано научно изследване. Идеята е оригинална, инструментариума за изпълнение е подбран подходящо с определено практическо приложение. Анализа и интерпретацията на данните са представени коректно. Изследването има голяма научна и приложно-практическа стойност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният ми за рецензия дисертационен труд на Игнатиос Караникас на тема: „Създаване и прилагане на специални програми по физическо възпитание и спорт за ученици със сензорни увреждания, обучаващи се в общообразователни училища” за получаване на ОНС „Доктор” е интересна и актуална като проблематика и притежава качества на цялостно научно изследване, както в съдържателно, така и в структурно отношение. Работата съдържа добре научно организирано изследване, направен е сериозен анализ с добра интерпретация на данните. Докторантът демонстрира много добра ориентация в проблема, умее да анализира и интерпретира получените данни. Разработването и представянето на дисертационият труд е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Въз основа на всичко изложено до тук, давам своята **положителна оценка** и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” на Игнатиос Караникас в област на висше образование: 1. Педагогически науки, по професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

15.01.2021 г.

Рецензент:

(доц. Ина Владова, доктор)